

ژیوار آموزان

www.zhivaramoozan.ir

zhivaramoozan

همکاری
با دانشگاه‌ها

کارکنان
ژیوار آموزان

دوره‌های
ژیوار آموزان

ارتباط با
ژیوار آموزان

در باره
ژیوار آموزان

سایت
ژیوار آموزان

آموزش صفر تا صد موضوعات
از مبتدی تا پیشرفته

گارانتی ۳۰ روزه بازگشت وجه
بدون قید و شرط برای تمامی دوره‌ها

پشتیبانی پاسخ به تمامی سوالات
شما در سایت و شبکه‌های اجتماعی

ترفندهای ویژه رفرنس نویسی

آموزش رایگان مقاله نویسی

آموزش رایگان پروپوزال نویسی

جبر اگر بین تو و علم کشیده دیوار
روی آن پنجره ای هست به نام ژیوار

آشنایی با انواع مطالعات در روش تحقیق و دسته بندیهای مختلف آن

همانطور که قبلا گفتیم برای اینکه پژوهشگر موفقی باشیم باید با در سه حیطه مختلف معلوماتی داشته باشیم که روش تحقیق یکی از آنها بود. یکی از بخشهای روش تحقیق نیز دانش شناخت انواع مطالعات است.

شناخت انواع مطالعات چه اهمیتی دارد؟

اگر شناخت صحیحی از انواع مطالعات ایجاد شود، به راحتی می توان تصمیم گرفت که چه نوع مطالعه‌ای برای پژوهش موردنظر مناسب است. مطالعه مناسب باعث افزایش دقت پژوهش، کاهش هزینه های اجرا، رعایت ملاحظات اخلاقی، افزایش کیفیت پژوهش و دست یافتن به نتایجی قابل اعتمادتر می‌شود.

نوع مطالعه می‌تواند نشانگر این موارد باشد

۱- روند انجام مطالعه

به این معنی که برای انجام مطالعه چه مراحل را با چه ترتیبی باید طی کرد؟ چه امکاناتی مورد نیاز است؟ چه کارهایی را باید انجام داد؟ مثلا برای جمع‌آوری اطلاعات، مصاحبه صورت گیرد یا پرونده های موجود بررسی شود.

۲- نحوه نمونه‌گیری

نوع مطالعه می‌تواند بیانگر روش نمونه‌گیری، معیار ورود افراد به نمونه و حجم تقریبی نمونه مورد مطالعه باشد. بطور مثال: برای مطالعات مداخله‌ای و کیفی تعداد محدودی از افراد کفایت می‌کند، در صورتی که بیشتر مطالعات کمی و توصیفی به تعداد نمونه‌های بیشتری نیاز دارند.

۳- زمان بندی

به این مفهوم نکته اشاره دارد که پژوهش ما آینده‌نگر است و در چندین سال پیش رو صورت می‌گیرد و یا گذشته‌نگر است و نیاز به گردآوری اطلاعات پیشین دارد. همچنین نوع مطالعه می‌تواند بصورت تقریبی بیانگر مدت زمان مورد نیاز برای انجام پژوهش نیز باشد.

بنابراین ضروری است که محقق درک روشنی از انواع مختلف مطالعات داشته باشد تا مدل مناسب را برای پژوهش خود انتخاب کند.

بر اساس چه مواردی نوع مطالعه را انتخاب کنیم؟

۱- هدف از انجام پژوهش

یکی از عوامل موثر در تعیین نوع مطالعه، هدف انجام پژوهش است. گاهی هدف از انجام یک پژوهش، تعیین رابطه علیتی و گاهی توصیف واقعیت موجود است.

۲- تعداد افراد در دسترس

یکی دیگر از تعیین کننده های نوع مطالعه، تعداد افراد در دسترس است که باید مطالعه روی آن ها انجام شود.

۳- وسعت و گستردگی موضوع مورد مطالعه

اینکه پژوهش در چه سطحی (جهانی، منطقه ای و...) انجام می شود تعیین کننده نوع مطالعه است.

۴- محدودیت های اخلاقی و امکان دسترسی ما به اطلاعات

۵- روش جمع آوری اطلاعات

جمع آوری اطلاعات می تواند به چند شیوه مختلف از جمله: مصاحبه، پرسشنامه، مشاهده، بررسی پرونده ها و... صورت پذیرد.

آشنایی با دسته بندیهای مختلف انواع مطالعات

۱-دسته بندی براساس هدف

۱،۱- پژوهش بنیادی یا پایه : Basic یکی از ساده ترین اشکال تحقیق است که در بلند مدت، زمینه توسعه علوم را فراهم می کند. (مثال: بررسی رابطه سطح هورمون جنسی مردانه با ابراز خشونت)

۱،۲- پژوهش کاربردی : Applied این دسته از پژوهش ها برای حل مشکلات موجود در جامعه کاربرد دارند و نتایج آنها در کوتاه مدت استفاده می شود. (مثال: بررسی تاثیر مداخله آموزشی برکاهش خشونت دانش آموزان پسر)

۲-دسته بندی بر اساس نتایج

خروجی مطالعات ما یا بصورت کمی است یا کیفی

۲،۱-مطالعات کیفی : Qualitative برای جمع آوری اطلاعات بیشتر، حول موضوع مدنظر است. بنابراین مقدمه و زمینه ای برای پژوهش های کمی به حساب می آیند. مطالعات کیفی اصولا برای شناخت نگرش و احساسات افراد نسبت به یک موضوع صورت می گیرند و نیاز به زمان بیشتری برای اجرا دارند؛ چرا که در اغلب موارد سوالات به صورت باز مطرح می شوند. نتایج این دسته از مطالعات در قالب شکل، کلمات و در مجموع غیر عددی بیان می شوند. (مثال: تبیین مفهوم سبک زندگی در نوجوانان پسر شهرکرد)

۲،۲-مطالعات کمی : Quantitative ارزش بیشتری به نسبت پژوهش های کیفی دارند. نتایج آن ها بصورت آماری بیان می گردد و در قالب جداول و نمودار ها ارائه می شوند؛ از این رو عینی تر از مطالعات کیفی هستند. (مثال: شیوع افسردگی در دانشجویان علوم پزشکی ارومیه)

۳- دسته بندی براساس روش اجرا

۳،۱- مطالعات مشاهده ای : **Observational** این مطالعات، صرفاً مشاهده و بررسی متغیرهای موجود و روابط بین آن‌ها هستند و محقق در هیچ یک از متغیرها و شرایط مطالعه مداخله و تغییری ایجاد نمی‌کند. (مثال: بررسی عوامل موثر بر شیوع چاقی در نوجوانان)

مطالعات مشاهده ای، خود به مطالعات توصیفی و تحلیلی تقسیم می‌شوند.

۳،۲- مطالعات مداخله ای : **Interventional** در این دسته از پژوهش‌ها، محقق مستقیماً تغییری را تغییر می‌دهد و حالت معمول آن را دستکاری می‌کند. در واقع روش دوم جدیدی برای آن ایجاد می‌کند و سپس پیامد آن را می‌سنجد. پژوهش‌های مداخله‌ای شامل دو زیر گروه تجربی و نیمه تجربی هستند. (مثال: تاثیر درمان با داروی متفورمین بر کاهش چاقی نوجوانان)

۴- دسته بندی بر اساس منبع جمع آوری اطلاعات

۴،۱- مطالعات اولیه : **Primary** به تحقیقات اکتشافی نیز معروف هستند چرا که مطالعه مستقیماً بر روی نمونه های اصلی مانند انسان، حیوان و ماده شیمیایی، انجام می‌شود و باعث کشف موضوع می‌شود. (مثال: بررسی تاثیر رژیم دارویی جدید بر روند بیماری انسان)

۴،۲- مطالعات ثانویه : **Secondary** مطالعات ثانویه بر روی نتایج مطالعات اولیه انجام می‌شوند. محقق در این نوع مطالعه، زمینه خاصی را انتخاب می‌کند، سپس تمامی مقالات و یا تعدادی از مقالات موجود در آن زمینه را جمع آوری می‌کند و یک نتیجه گیری جدید از آن می‌کند.

مطالعات ثانویه به ۳ شکل صورت می‌گیرند:

○ مطالعات مروری ساده : **Narrative Review** به نسبت تمام مطالعات ثانویه راحت‌تر است و از ارزش کمتری برخوردار است. محقق تعدادی از مقالات مرتبط با موضوع خود را انتخاب می‌کند و جستجوی جامعی انجام نمی‌دهد. سپس برآیندی از نتایج آن‌ها را بیان می‌کند. در این مطالعات جمع بندی آماری وجود ندارد.

○ مطالعات مروری نظام‌مند: **Systematic Review** محقق برای این دسته از مطالعات، تمام مقالات مرتبط با موضوع را از پایگاه‌های مختلف بر اساس معیارهای ورود طرح و ضوابط از پیش تعیین شده انتخاب می‌کند و برآیندی از نتایج آن‌ها را بصورت کیفی ذکر می‌کند. ارزش این مطالعات به مراتب از مقالات مروری ساده بیشتر است.

○ مطالعات فراتحلیل: **Meta Analyze** تنها تفاوتی که مطالعات متاآنالیز با مطالعات مروری نظام‌مند دارند این است که نتایج فراتحلیل، بصورت کمی بیان می‌شود و یک مرحله بالاتر از مقالات مروری نظام‌مند است؛ بنابراین ارزش بیشتری از دو دسته‌ی پیشین دارند.

بطور کلی می‌توان گفت؛ مطالعات مروری سیستماتیک لازمه مطالعات متاآنالیز هستند. البته هر مرور نظام‌مندی به فراتحلیل منجر نمی‌شود.

در نهایت باید اشاره کرد که ممکن است یک پژوهش ترکیبی از ۴ دسته‌بندی مذکور باشد. بطور مثال: یک مطالعه می‌تواند به صورت همزمان، کاربردی، کمی، مشاهده‌ای و اولیه باشد. افتراق هر یک از آن‌ها در آغاز پژوهش، نقش برجسته‌ای دارد.

سخن پایانی

با توجه به مطالب گفته شده در می‌یابیم که شناخت دسته‌بندی مطالعات در دنیای پژوهش، اهمیت ویژه‌ای دارد که تنها راه تسلط بر آن در ابتدا یادگیری اصولی و سپس تمرین و بررسی مقالات پژوهشی متعدد است. در مقالات بعدی هر یک از انواع مطالعات به تفصیل توضیح داده شده و نکات کلیدی برای تشخیص نوع مطالعه عنوان شده است که می‌تواند کار شما را برای انتخاب نوع مطالعه مناسب آسان کند. اگر می‌خواهید یکبار برای همیشه موضوع انواع مطالعات را به خوبی یاد بگیرید پیشنهاد ما به شما شرکت در [دوره رایگان مقدمات پژوهش ژيوارآموزان](#) است.

آخرین مقالات مرتبط:

[پروپوزال چیست و از چه بخشهایی تشکیل شده است؟](#)

[انتخاب موضوع پژوهش و معیارهای یک موضوع خوب](#)

[انتخاب عنوان پروپوزال و معیارهای یک عنوان خوب](#)

ژیوار آموزان

www.zhivaramoozan.ir

zhivaramoozan

همکاری
بادانشگاه‌ها

کارکنان
ژیوار آموزان

دوره‌های
ژیوار آموزان

ارتباط با
ژیوار آموزان

درباره
ژیوار آموزان

سایت
ژیوار آموزان

آموزش صفر تا صد موضوعات
از مبتدی تا پیشرفته

گارانتی ۳۰ روزه بازگشت وجه
بدون قید و شرط برای تمامی دوره‌ها

پشتیبانی پاسخ به تمامی سوالات
شما در سایت و شبکه‌های اجتماعی

ترفندهای ویژه رفرنس نویسی

آموزش رایگان مقاله نویسی

آموزش رایگان پروپوزال نویسی

جبر اگر بین تو و علم کشیده دیوار
روی آن پنجره ای هست به نام ژیوار

